

MÁY VẤN ĐỀ ĐỂ GIẢNG DẠY MÔN CHỦ NGHĨA XÃ HỘI KHOA HỌC TĂNG TÍNH THUYẾT PHỤC

ThS. Vũ Thị Ngọc

Khoa Lý luận cơ sở

Đặt vấn đề:

Trong bối cảnh Đảng ta khẳng định kiên định con đường phát triển của đất nước là độc lập dân tộc gắn liền với chủ nghĩa xã hội thì việc tuyên truyền để quần chúng nhân dân mà trước hết là cán bộ, đảng viên hiểu chủ nghĩa xã hội là gì, bằng cách nào để xây dựng chủ nghĩa xã hội, từ đó có niềm tin vào sự nghiệp xây dựng xã hội chủ nghĩa xã hội, đồng thời thấy được khó khăn, thách thức của sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội ở nước ta hiện nay là rất cấp bách.

Bài viết dưới đây xin được làm rõ một số điểm đặc thù của môn học chủ nghĩa xã hội khoa học từ đó đặt ra những yêu cầu đặc thù đối với giảng viên giảng dạy bộ môn này trong chương trình Trung cấp lý luận Chính trị - Hành chính với mục đích tăng tính thuyết phục của môn học, của sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội đối với đội ngũ cán bộ lãnh đạo, quản lý, đảng viên trong bối cảnh mới hiện nay.

1. Vài nét đặc thù về lý luận chủ nghĩa xã hội khoa học

Một là: Thực chất những nguyên lý chủ nghĩa xã hội khoa học

Là một bộ phận của chủ nghĩa Mác luận chứng cho tính quy luật của sự ra đời của xã hội tương lai – xã hội cộng sản chủ nghĩa mà giai đoạn đầu là chủ nghĩa xã hội.

Chủ nghĩa xã hội khoa học nêu lên những đặc trưng khái quát mang tính bản chất của chủ nghĩa xã hội và chủ nghĩa cộng sản

Đặc biệt chủ nghĩa xã hội khoa học còn chỉ ra lực lượng, nhiệm vụ, cách thức để xây dựng xã hội mới.

Hai là: Đặc thù môn học cần nắm vững

Thời của Mác lãnh đạo phong trào công nhân và nghiên cứu thực tiễn xã hội chưa có thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội. Thời kỳ Lênin thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội không nhiều (cách mạng vô sản Nga thành công năm

1917, đến năm 1924 Lenin mất). Vậy nên việc tổng kết thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội để bổ sung, phát triển lý luận về chủ nghĩa xã hội khoa học của C.Mác – V.Lênin là không nhiều. Công lao to lớn của các ông là tổng kết lý luận về chủ nghĩa xã hội của các nhà tư tưởng trong lịch sử; dựa trên vận dụng quy luật của triết học, của kinh tế chính trị học vào nghiên cứu một thời kỳ đặc biệt, đó là thời kỳ chuyển tiếp từ chủ nghĩa tư bản lên chủ nghĩa xã hội để luận chứng tính tất yếu sự ra đời chủ nghĩa xã hội và những phác thảo hết sức đúng đắn khoa học về chủ nghĩa xã hội.

Do những nguyên lý của chủ nghĩa Mác – Lênin về chủ nghĩa xã hội chỉ là những nguyên lý nền tảng nên các Đảng Cộng sản khi vận dụng những nguyên lý này vào xây dựng chủ nghĩa xã hội ở quốc gia, dân tộc mình, dựa vào điều kiện chủ quan và khách quan đã tiếp tục bổ sung phát triển rất nhiều nguyên lý về chủ nghĩa xã hội, có như vậy mới chỉ đạo được thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội ở các nước.

Ba là: Hiện nay đang có độ vênh giữa lý luận của chủ nghĩa xã hội khoa học và thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội

Về mặt lý luận, chủ nghĩa xã hội khoa học chỉ ra chủ nghĩa xã hội là một xã hội rất tiến bộ, rất tốt đẹp, nó là “thiên đường” thực trên trái đất. Xã hội đó con người được tự do, hạnh phúc, điều kiện vật chất và tinh thần đáp ứng được nhu cầu và sự phát triển của con người.

Hiện các nước đang vận dụng lý luận chủ nghĩa xã hội khoa học của chủ nghĩa Mác –Lênin vào xây dựng chủ nghĩa xã hội đều ở thời kỳ đầu tiên – thời kỳ quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội. Các nước này đều đang thực hiện công cuộc đổi mới sau một thời gian dài áp dụng nguyên mẫu mô hình xây dựng chủ nghĩa xã hội của Liên Xô và Đông Âu, hiện nay đều gặp nhiều khó khăn, thách thức, thành tựu phát triển kinh tế - xã hội còn khiêm tốn. Đặc biệt tình trạng tham nhũng, suy thoái đạo đức, lối sống của cán bộ đảng viên khá nghiêm trọng; các doanh nghiệp nhà nước làm ăn thua lỗ; các chính sách phát triển kinh tế - xã hội hiệu quả chưa cao; việc hoạch định chính sách chưa khoa học... Tất cả những

hạn chế đó đang làm suy giảm niềm tin của quần chúng nhân dân đối với con đường đi lên chủ nghĩa xã hội.

Thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội đang xuất hiện những vấn đề mới mà lý luận của chủ nghĩa Mác – Lênin chưa đề cập đến, trong khi công tác lý luận của các Đảng cộng sản chưa làm sáng tỏ được những vấn đề này. Thiếu lý luận dẫn đường thì thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội khó khăn sẽ càng thêm khó khăn.

Bốn là: Các thế lực thù địch hiện đưa ra rất nhiều luận điểm xuyên tạc một số nội dung của chủ nghĩa xã hội khoa học

Các thế lực thù địch đang ráo riết tấn công vào nền tảng tư tưởng của ta trên cả ba bộ phận cấu thành chủ nghĩa Mác – Lênin. Đối với chủ nghĩa xã hội khoa học những nội dung hiện bị thế lực thù địch xuyên tạc: sứ mệnh lịch sử của giai cấp công nhân; mục tiêu, con đường đi lên chủ nghĩa xã hội; vai trò lãnh đạo của Đảng Cộng sản ; quyền tự do tín ngưỡng tôn giáo và không tín ngưỡng tôn giáo....

2. Những yêu cầu đang đặt ra đối với giảng viên giảng dạy bộ môn chủ nghĩa xã hội khoa học

Một là: Nắm vững lý luận của chủ nghĩa Mác – Lênin về chủ nghĩa xã hội khoa học để có thể trình bày một cách logic kiến thức của môn học, chỉ ra mối quan hệ giữa các nội dung lý luận của môn học cho người học.

Hai là: Vận dụng được kiến thức các môn khoa học khác của chủ nghĩa Mác – Lênin là triết học Mác – Lênin và Kinh tế chính trị Mác – Lênin vào lý giải các vấn đề của môn chủ nghĩa xã hội khoa học. Muốn vậy người giảng viên phải nghiên cứu và thông tuệ không chỉ các nội dung của bộ môn chủ nghĩa xã hội khoa học mà còn của cả các bộ trên.

Ba là: Phân biệt quan điểm nào là quan điểm gốc của chủ nghĩa Mác – Lênin về chủ nghĩa xã hội khoa học, quan điểm nào là sự vận dụng sáng tạo của Đảng ta. Đồng thời chỉ ra được điều kiện, hoàn cảnh đặc thù ở từng thời kỳ để Đảng ta đưa ra các quan điểm đó; chứng minh được tính hợp lý, khoa học của sự

bổ sung, phát triển của Đảng ta đối với những nguyên lý của chủ nghĩa xã hội khoa học.

Phân biệt rạch ròi này nhằm giúp cho người học hiểu được cơ sở lý luận của những chủ trương, chính sách ở các lĩnh vực mà Đảng ta đề xuất và đang tổ chức lãnh đạo xây dựng đất nước (đây được gọi là những vấn đề nảy sinh trong thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội), đồng thời thấy được năng lực bao gồm năng lực phát triển tư duy lý luận của Đảng về chủ nghĩa xã hội và năng lực lãnh đạo thực tiễn của Đảng ta, qua đó góp phần tăng tính thuyết phục về con đường đi lên chủ nghĩa xã hội ở nước ta.

Bốn là: Người giảng viên thường xuyên cập nhật thông tin mới về tất cả các lĩnh vực của đời sống xã hội trong nước, những thông tin nổi bật về tình hình thế giới. Có như vậy mới có thông tin mới cung cấp cho bài giảng tạo ra sự sinh động và tính thuyết phục của bài học.

Chú ý thông tin mà giảng viên cập nhật và cung cấp đến người học là thông tin hai chiều, tức là cả thông tin tích cực và cả những thông tin tiêu cực về đời sống xã hội. Thông tin tích cực để luận chứng sự ưu việt của chủ nghĩa xã hội, sự đúng đắn của đường lối lãnh đạo của Đảng. Khi đưa các thông tin tiêu cực về xã hội giảng viên phải chứng minh rằng đây không phải minh chứng cho sự hạn chế của chủ nghĩa xã hội, mà phải phân tích, lý giải để người học thấy rằng những tiêu cực trong xã hội chứng tỏ rằng các chính sách của chúng ta vẫn còn thiếu sót, hạn chế; cách thức tổ chức thực hiện còn điếm chưa phù hợp; yếu tố con người trong tổ chức hiện đường lối chính sách vẫn còn tình trạng lợi ích nhóm, năng lực hạn chế, tham nhũng... Và sự nghiệp xây dựng chủ nghĩa xã hội hiện nay ở nước ta phải khắc phục được những hạn chế này mà đóng góp từ vị trí công tác của mỗi học viên nếu làm đúng chức trách, bổn phận của mình sẽ góp phần rất lớn vào việc này. Có như vậy người học mới thấy rằng những hạn chế trong thực tiễn xây dựng chủ nghĩa xã hội không làm thay đổi bản chất chủ nghĩa xã hội, không xuất phát từ lý luận của chủ nghĩa xã hội khoa học mà là xuất phát từ cách thức tổ chức thực hiện, từ con người thực hiện nhiệm vụ đó.

Muốn làm điều này người giảng viên phải nghiên cứu công phu, có khả năng diễn thuyết, lý luận gắn với thực tiễn mới thuyết phục được người học .

Năm là: Những nội dung nào có quan điểm chống phá của các thế lực thù địch giảng viên cần bác bỏ các quan điểm của các thế lực thù địch. Trong bối cảnh Đảng ta đang tăng cường bảo vệ nền tảng tư tưởng của Đảng thì đây là biện pháp tuyên truyền rất cần thiết và hiệu quả. Để thuyết phục thì giảng viên phải giảng giải phân tích rõ quan điểm của chủ nghĩa Mác – Lênin về vấn đề đó người học hiểu được bản chất, đồng thời phân tích thực chất luận điểm của các thế lực thù địch, mục đích chúng đưa ra luận điểm đó là gì, sẽ thế nào nếu ta thực hiện theo các luận điểm đó của chúng. Làm được điểm này người học sẽ hình dung ngay ra vấn đề và càng tăng niềm tin vào lý luận của chủ nghĩa Mác – Lênin về chủ nghĩa xã hội, từ đó phục vụ nhân dân tốt hơn, công hiến cho đất nước nhiều hơn.

Kết luận

Xuất phát từ việc nghiên cứu và kinh nghiệm giảng dạy môn chủ nghĩa xã hội khoa học cho nhiều đối tượng lớp Trung cấp lý luận Chính trị Hành chính trong thời gian vừa qua bản thân tôi có một vài suy nghĩ như trên với mong muốn góp phần nâng cao chất lượng giảng dạy môn học chủ nghĩa xã hội khoa học, rất mong sự đóng góp và phản hồi từ đồng nghiệp, từ những người có đam mê, nghiên cứu bộ môn này.